

Колонтаєвська С. В.,
викладач кафедри дошкільної освіти
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ДИТЯЧА МУЛЬТИПЛІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ОСНОВ КУЛЬТУРИ ПОВЕДІНКИ ДОШКІЛЬНИКІВ

В умовах сьогодення одним із провідних завдань дошкільної освіти є – виховання основ культури поведінки особистості дошкільника. Це визначається положеннями Законів України «Про освіту» (2017), «Про дошкільну освіту» (2017), «Про охорону дитинства» (2017), «Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді» (2015), Базового компонента дошкільної освіти в Україні (2012). Провідним завданням дошкільної освіти є всебічний розвиток людини як особистості, як найвищої цінності суспільства; виховання високих моральних якостей майбутніх громадян, збагачення їхнього культурного потенціалу, що ґрунтується на культурно-історичних та моральних цінностях українського народу, його традиціях і духовності; оволодіння цінностями світової культури, загальнолюдськими надбаннями [2. с.7].

Важливим завданням постає реалізація положень Закону України «Про дошкільну освіту» щодо виховання у дитини дошкільного віку основ культури поведінки, правил та набуття нею життєвого соціального досвіду.

Виховання основ культури поведінки дошкільників на разі є складовою змісту роботи закладів дошкільної освіти і сім'ї. Вагоме місце у цьому процесі займає дитяча мультиплікація, що становить собою джерело мудрості щодо виховання підростаючого покоління.

Зауважимо, що науковцями досліджувались різні питання, пов'язані з використанням дитячої мультиплікації, в результаті чого було показано, що сучасні мультфільми здійснюють вагомий вплив на культуру поведінки дошкільників (О. Араптанова, Н.В.Гавриш, М.В.Сітцева, Е.О.Смирнова, В. Коротова, В. Краєвський, Б. Лихачов, І. Лернер та ін.).

Саме мультфільм став сьогодні для дитини одним із основних носіїв і трансляторів уявлень про світ, відносини між людьми і норми їхньої поведінки. Вони стають темою для обговорення в групі однолітків, сюжетом гри і засобом

залучення дитини до культури [4, с. 7]. Нині дитяча мультиплікація заповнила серця не тільки маленьких глядачів, але й їх батьків. Відомим фактом є те, що дитяча мультиплікація – це вид кіномистецтва, який створюється шляхом зйомки послідовних фаз руху мальованих або об'ємних об'єктів.

Дитяча мультиплікація - це потужний засіб впливу на маленького глядача. З перегляду мультфільмів дитина черпає значну кількість інформації художньо-естетичного, морально-етичного та пізнавального характеру. Яскравість образів, посилений музичний супровід мультфільмів доносять до дитячої свідомості велику кількість різноманітної інформації [5].

Мультфільми, з одного боку, дають змогу відволікти чимось дитину на певний час, а з іншого — виконують неабияку виховну, пізнавальну й розвивальну функції. Фахівці виокремлюють кілька принципів дії механізму виховання в дітей основ культури поведінки під впливом дитячої мультиплікації, зокрема:

- інформування — підвищення обізнаності дітей про довкілля, формування первинних уявлень про добро і зло, еталони хорошої і поганої поведінки;
- ідентифікація — засвоєння соціальних установок і цінностей шляхом зіставлення себе з персонажами мультфільмів;
- імітація — копіювання поведінки, наслідування героїв мультфільмів.

Сюжети мультфільмів — стандартні ситуації, у які потрапляють діти в повсякденному житті, у процесі спілкування з іншими членами суспільства. Вони демонструють соціальні норми, правила, гендерні ролі, цінності й моделі поведінки тощо. Відтак діти відтворюють сюжети, закріплюючи способи дії в тих чи тих ситуаціях.

Н. Гавриш і Г. Клокова серед негативних моделей поведінки, які можуть унаслідуватися дошкільники виокремлюють: надлишок агресії та насильства на екрані, здатність героїв неодноразово воскресати, що може порушувати у дітей інстинкт самозбереження; наділення жінки чоловічими рисами характеру і навпаки, що може порушувати гендерні стереотипи, що засвоюються дітьми; повна безкарність, що сприяє формуванню стереотипу вседозволеності;

відсутність чіткої межі між добром і злом, що утруднює укріплення дитини в моральних принципах [3, с. 107].

Герої мультфільму можуть стати для дитини втіленням доброти, сміливості, щедрості, чуйності та інших цінних людських якостей. При цьому не обов'язково у фільмі повинні бути однозначно позитивні герої. Якщо який-небудь персонаж робить негідний вчинок, він повинен зрозуміти свої помилки або отримати осуд з боку інших персонажів і авторів фільму. Дуже важливо, щоб позитивні персонажі демонстрували конструктивні способи вирішення конфліктів, давали дітям приклад толерантності і поваги до інших [3, с. 8].

Мультфільм стає універсальною мовою, що допомагає різнобічному розвитку дітей. При правильному підборі мультфільмів, дитяча мультиплікація може стати прекрасним розвивальним посібником для розвитку мислення, зростання творчого потенціалу у поєднанні із заняттями малюванням, ліпленням героїв мультфільмів, ігровими прийомами, удосконалення навичок спілкування та соціалізації, виховання основ культури поведінки. Вона здатна створювати яскраві образи, нести благородні ідеї, виховувати смаки, формувати життєві уявлення і погляди [1, с. 199–220].

Таким чином, мультфільми відіграють велику роль у навчанні та вихованні молодого покоління. Дитяча мультиплікація є одним із засобів виховання основ культури поведінки дошкільників, тому використання вихователями і батьками цієї продукції дозволить визначити і засвоїти правила культури поведінки прийняті в суспільстві, при умові контролю за переглядом мультфільмів з ретельним роз'ясненням їх змісту дітям.

Література:

1. Асенин С. В. Волшебники экрана. Эстетические проблемы современной мультипликации / С. В. Асенин. — М. : Искусство, 1974. — 288 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (нова редакція), - 2012р.
3. Гавриш Н.В. Вплив мультфільмів на формування моральної свідомості у дітей // Н.В. Гавриш, Г.А. Клокова / Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка 2013. Ч. II. № 13 (272). С. 103 – 110.

4. Смирнова Е.О. Психолого-педагогическая экспертиза мультфильмов для детей и подростков // Е.О. Смирнова, М.В. Соколова / Культурно историческая психология. 2014. Т. 10. № 4. С. 4 – 11.

5. Сітцева М.В. Роль мультиплікації у розвитку дитини в умовах інформаційного суспільства [Електронний ресурс] // М.В. Сітцева / Матеріали Міжнар. науково-практичної інтернет-конф. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.inforum.in.ua/conferences/12/2/12>